Princess of Naradhiwas University Journal

ความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

Sense of Coherence of Adolescents in The three provinces along Southern border of Thailand

ธิดารัตน์ หวังสวัสดิ์ พย.บ. (Tidarat Wangsawat, B.N.S.)[1]

มณีรัตน์ ภาคธูป Ph.D. (Maneerat Phaktoop, Ph.D.)[2]

นุจรี ไชยมงคล Ph.D. (Nujjaree Chaimongkol, Ph.D.)[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 400 คน โดยเก็บข้อมูลใน พ.ศ. 2553 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 จากการหาสัมประสิทธิ์อัลฟ่าครอนบาค (α) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา เปรียบเทียบด้วยการทดสอบสถิติที แบบอิสระ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นมีคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกค่อนไปทางสูง และพบว่า วัยรุ่นที่มีอายุ < 15 ปี มีความเข้มแข็งในการมองโลก ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีอายุ $\geq$ 15 ปี วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัว $\leq$ 10,000 บาท/เดือน มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัว >10,000 บาท/เดือน วัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบจากสื่อและผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าวัยรุ่นที่ประสบเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง และวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลก สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า พยาบาลควรส่งเสริมความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี ครอบครัวมีรายได้น้อย และตนเอง/ญาติพี่น้องประสบเหตุการณ์ความไม่สงบโดยตรง และควรศึกษาปัจจัยด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งในการมองโลก โดยขยายกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นในเขตอำเภออื่น ๆ ด้วย

คำสำคัญ : วัยรุ่น ความเข้มแข็งในการมองโลก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

---

[1] นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก มหาวิทยาลัยบูรพา

[2] รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

[3] รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the sense of coherence of adolescents in three provinces along southern border of Thailand. The subjects were 400 adolescents in Muang District of Yala, Pattani and Narathiwat provinces in the year of 2553. The research instruments consisted of questionnaires including general information and the sense of coherence scale; the reliability was using Cronbach's alpha statistic.84. The data was analyzed by using descriptive statistics, independent t – test and one – way ANOVA.

The results revealed that the scores of the sense of coherence in adolescents were rather high. There was significant difference between, adolescents that were < 15 years old have lower average scores of the sense of coherence than adolescents are ≥ 15 years old. Adolescents who have household income ≤ 10,000 ฿/M have lower average scores of the sense of coherence than adolescents who have >10,000 ฿/M. Adolescents who obtained unrest situations information from medias and involved people have higher average scores of the sense of coherence than adolescents who missile attacks. And adolescents who did not receive social support have higher average scores of the sense of coherence than adolescents who receive social support. Recommendation, nursing practice should promote the sense of coherence of adolescents who are < 15 years old, household income ≤ 10,000 ฿/M and missile attacks. Researcher should study the factor of psychology relate to the sense of coherence and study the sense of coherence of adolescents in another district.

Key words : adolescents, sense of coherence, three provinces along southern border of Thailand

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเรียนรู้ตนเองและสังคมมากขึ้น เริ่มมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม มีประสบการณ์ในการคิดตัดสินใจเพิ่มขึ้น จึงสามารถพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้อย่างเด่นชัด (Antonovsky, 1996) แต่หากวัยรุ่นต้องประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ในชีวิต ก็จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของความเข้มแข็งในการมองโลกได้ (Snekkevik, Anke, Stanghelle, & Fugl-Meyer, 2003) จากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ส่งผลให้วัยรุ่นมีความรู้สึกโกรธ กลัว หวาดระแวง และมีอาการของโรคเครียดภายหลังเผชิญเหตุการณ์สะเทือนขวัญ (เบญจพร ปัญญายง และสุลินดา จันทรเสนา, 2552; นิตย์ ทองเพชรศรี, สุรพันธ์ ปราบกรี และสุริ ชาตะพันธ์, 2548; องค์การยูนิเซฟ แห่งประเทศไทย, 2551) นอกจากนี้เหตุการณ์ดังกล่าว ยังทำให้เกิดความระแวง และไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในพื้นที่

ดังนั้นพยาบาลซึ่ง ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้ให้บริการที่ให้การช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ จึงควรขยายบทบาทของตนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (กรุณา แดงสุวรรณ, 2553) โดยบูรณาการการเสริมสร้างความสมานฉันท์เข้ากับการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รู้รักสามัคคี และส่งเสริมเยียวยาให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถพึ่งพาตนเองได้ ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรง (กองบรรณาธิการ, 2552) โดยสิ่งสำคัญที่พยาบาลควรนำมาบูรณาการในการให้การพยาบาล คือ ความเข้มแข็งในการมองโลก

ความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจ ให้ความหมาย และจัดการกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยระดับความเข้มแข็งในการมองโลกของแต่ละบุคคล จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ ความภาคภูมิใจในตนเอง การวางเป้าหมายในอนาคต เชาว์อารมณ์ ความเครียดและความวิตกกังวล การมีรายได้เพียงพอ และการอบรมเลี้ยงดู (ชมนาด สุ่มเงิน, 2543; ปิติมา ฉายโอภาส, 2546; ปริญญา สิริอัตตะกุล, 2550; ศิริพันธ์ สุระรัมย์, 2546; สุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์, 2550; Wolff & Ratner, 1999) แต่เมื่อประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ความเข้มแข็งในการมองโลกของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษาของศิลีญา แก้วเหล็ก (2547) พบว่า วัยรุ่นหญิงที่ถูกทารุณกรรม มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับสูง ในขณะที่โคเวล, ซินโมนา, โอโพสกา, โดเมนสกี และพิสซีส์ (Kowal, Szymona, Opolska, Domansky, & Pisezeh, 2007) พบว่า วัยรุ่นที่มีประวัติถูกทำร้ายทางร่างกายและอารมณ์ มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ นอกจากนี้วัยรุ่นที่มีพ่อแม่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุสงครามหรือความขัดแย้งทางการเมือง ก็จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำเช่นกัน (Han, 2005) โดยพบว่า เมื่อบุคคลประสบกับเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ บุคคลที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง จะมีความเข้าใจและให้ความหมายต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง และดึงแหล่งประโยชน์ที่ตนมีมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม แต่บุคคลที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ จะให้ความหมายต่อสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ว่าไร้ค่า ไม่เข้าใจสิ่งนั้นตามความเป็นจริง ตลอดจนอาจไม่แสวงหาแหล่งประโยชน์มาใช้ในการจัดการกับความเครียด จนทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตได้ (ศิลีญา แก้วเหล็ก, 2547)

สถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับว่าเป็นบริบทกระตุ้นความเครียดด้านจิตสังคม ที่เข้ามากระทบต่อวัยรุ่น ความเข้มแข็งในการมองโลกจึงถือเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะช่วยให้วัยรุ่นในกลุ่มนี้สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ความไม่สงบได้ดี ป้องกันไม่ให้เกิดความเครียด และดำรงชีวิตอยู่โดยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลก จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดนโยบาย หรือสร้างโปรแกรมดูแลวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลก ของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน ของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความแตกต่างของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย

คำถามการวิจัย

1. ความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร

2. วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความต่างกันด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันหรือไม่

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดความเข้มแข็งในการมองโลก (Sense of Coherence) ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีความผาสุก (The Salutogenic Model of Health) ของแอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1991) ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และด้านความสามารถในการให้ความหมาย โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและความผาสุกในชีวิตของบุคคล ที่อยู่ในสถานการณ์ที่มีความเครียด โดยแต่ละคนจะมีการตอบสนองต่อความเครียดแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแหล่งต้านทานทั่วไป เช่น เพศ ทำให้มีโครงสร้างร่างกาย และการยอมรับทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน ในขณะที่อายุ มีผลให้บุคคลมีพัฒนาการตามวัยที่แตกต่างกัน อาชีพก็ส่งผลให้บุคคลมีความถนัดเฉพาะด้านของตน ตลอดจนการศึกษาที่ต่างกัน ที่ทำให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ได้ไม่เท่ากัน นอกจากแหล่งต้านทานทั่วไปจากตนเองแล้ว แหล่งประโยชน์จากภายนอกที่บุคคลมีต่างกัน ตามความต่างของสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ก็ทำให้บุคคลได้รับการดูแล และช่วยเหลือที่แตกต่างกัน นอกจากนี้จังหวัดที่อยู่อาศัย และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบที่ไม่เหมือนกัน ก็ส่งผลให้บุคคลมีมุมมองต่อสิ่งที่เผชิญแตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการจัดการกับสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดแตกต่างกัน จากสถานการณ์ความไม่สงบในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้ก่อให้เกิดบาดแผลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่ผู้ได้รับผลกระทบ พยาบาลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแหล่งต้านทานทั่วไปด้านสุขภาพของบุคคล มีหน้าที่บำบัดและจัดการสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดด้านสุขภาพ (กนกนุช ชื่นเลิศสกุล และชูชื่น ชีวะพูนผล, 2543)

โดยปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล เช่น การให้ความรู้ การดูแล และการให้กำลังใจ ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบมีมุมมองและสามารถจัดการกับปัญหาจากสถานการณ์ความรุนแรง ซึ่งส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ศึกษาครั้งนี้เป็นวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี ในเขตอำเภอเมืองยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำรายชื่อตำบลในเขตอำเภอเมือง มาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน จังหวัดละ 5 ตำบล

ขั้นที่ 2 นำรายชื่อหมู่บ้านมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ตำบลละ 3 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 นำรายชื่อของวัยรุ่นในแต่ละหมู่บ้านมาจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน คำนวณจากสูตรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตย์นรากูร, 2550) โดยเป็นวัยรุ่นอายุ 10 – 19 ปี สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ ผู้ปกครองยินยอมให้เข้าร่วมในการวิจัย และมีความเต็มใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบประเมินความเข้มแข็งในการมองโลกของสุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์ (2550) ซึ่งพัฒนามาจากแบบประเมินความเข้มแข็งในการมองโลกของ Antonovsky ในการปรับปรุงครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ตัดข้อคำถามบางข้อที่มีความซ้ำซ้อนออก แล้วเพิ่มเติมข้อคำถามให้ตรงตามเนื้อหาและสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยยึดตามแนวข้อคำถามของแอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1987 cited in Sandell, Blomberg, & Lazar, 1998) มีทั้งหมด 36 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ (12 ข้อ) ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ (12 ข้อ) และด้านความสามารถในการให้ความหมาย (12 ข้อ) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 36 – 180 คะแนน คะแนนยิ่งเข้าใกล้ค่าคะแนนสูงสุด หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมสูง หรือมีความสามารถในด้านนั้น ๆ สูง คะแนนยิ่งเข้าใกล้ค่าคะแนนต่ำสุด หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมต่ำ หรือมีความสามารถในด้านนั้น ๆ ต่ำ แบบสอบถามนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ของ ครอนบาคเท่ากับ .84

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากโครงร่างวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยดำเนินการแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองทราบ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า การให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิถอนตัวออกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่าง และสามารถยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกปิดเป็นความลับ และนำเสนอข้อมูลในภาพรวม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ปกครองอนุญาตและกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดเก็บและทำลายแบบสอบถามเมื่อเสร็จสิ้นการทำวิจัย

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยขออนุญาตพบเจ้าหน้าที่ด้านการปกครอง และผู้นำชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่

1.2 ผู้วิจัยขออนุญาตพบหัวหน้าสถานีอนามัย เพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ขอข้อมูลวัยรุ่นในพื้นที่ และขอความร่วมมือในการจัดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ เพื่อเป็นผู้ช่วยในการวิจัย

1.3 เตรียมความพร้อมของผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็น อสม. ในการใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามแก่ อสม. เป็นรายกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2 – 4 คน เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถนำ อสม. ทั้งหมดมาชี้แจงรวมกันได้ ด้วยเหตุผลความไม่สะดวกในการเดินทาง หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ อสม. ทดลองใช้แบบสอบถามกับวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเทียบเคียงกันระหว่าง อสม. ด้วยกันและผู้วิจัย ว่ามีความเข้าใจตรงกันและผลที่ได้มีความใกล้เคียงกัน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากการจับฉลากรายชื่อวัยรุ่น ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2.2 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด เพื่อสอบถามข้อมูลด้านความปลอดภัยในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูล กรณีที่สถานการณ์ภายในพื้นที่ปกติ ผู้วิจัยจึงเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แต่หากพื้นที่มีความเสี่ยง ผู้วิจัยจะเลื่อนวันเก็บข้อมูลออกไปจนกว่าพื้นที่จะมีความปลอดภัยเพียงพอ และสุ่มใหม่ในบางพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.3 ผู้วิจัยเข้าพื้นที่พร้อม อสม. เพื่อพบกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง โดยมีการแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองและขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองให้ความยินยอม

ผู้วิจัยจึงอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ แล้วจึงให้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก แต่หากกลุ่มตัวอย่างไม่อยู่ในพื้นที่ ผู้วิจัยจะนัดพบในครั้งต่อไป หรือให้ อสม. เป็นคนนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่จากรายชื่อที่มีอยู่

2.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย

2. คะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน ตามความต่างของข้อมูลทั่วไป โดยการทดสอบที แบบอิสระ (Independent t – test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นเพศหญิง ร้อยละ 63.7 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 15.66 ปี (S.D. = 2.40, range = 10 – 19) เป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 93.5 มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือสูงกว่า ร้อยละ 84.7 และเป็นโสด ร้อยละ 97.2 มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 84.7 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.27 คน (S.D. = 1.78, range = 2 – 11) ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 70.7 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด ร้อยละ 90.5 รับรู้ว่าตนเองไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ร้อยละ 51.0 และอาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา ร้อยละ 39.5

2. กลุ่มตัวอย่างมีค่าความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับค่อนไปทางสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 123.05 (S.D. = 14.80, range = 85 – 164) และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งในการมองโลกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับค่อนไปทางสูงทุกด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 38.62 (S.D. = 4.53, range = 24 - 53) ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ เท่ากับ 41.18 (S.D. = 6.21, range = 25 – 60) และด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากับ 43.14 (S.D. = 6.69, range = 24 – 60) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของความเข้มแข็งในการมองโลก ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและรายด้าน (n = 400)

ความเข้มแข็งในการมองโลก	M	S.D.	Range
คะแนนรายด้าน			
ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ	38.62	4.53	24 - 53
ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ	41.18	6.21	25 - 60
ด้านความสามารถในการให้ความหมาย	43.14	6.69	24 – 60
คะแนนโดยรวม	123.05	14.80	85 - 164

3. เปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลก จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

3.1 ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม

- วัยรุ่นที่มีอายุ รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม แยกตามอายุ รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ข้อมูลทั่วไป	M	t	p - value
อายุ			
< 15 ปี	120.96	- 2.49	.013
≥ 15 ปี	124.66		
รายได้ของครอบครัว			
≤ 10,000 บาท/เดือน	121.70	- 2.86	.004
> 10,000 บาท/เดือน	126.32		
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารความไม่สงบจากสื่อ และผู้เกี่ยวข้อง	123.58	2.21	.028
ประสบเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง	118.03		
การสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับ			
ไม่ได้รับ	126.01	4.362	.001
ได้รับ	119.97		

3.2 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ

- วัยรุ่นที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

- วัยรุ่นที่มีอายุ รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย

- วัยรุ่นที่มีอายุ สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน กล่าวคือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย อยู่ในระดับค่อนไปทางสูง อธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสนใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รู้จักใช้เหตุผลพิจารณาสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และประสบการณ์ที่สะสมมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เรียนรู้และมีหนทางในการแก้ไขปัญหามากขึ้น จึงพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้อย่างเด่นชัด (Antonovsky, 1996) สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิลีญา แก้วเหล็ก (2547) พบว่า วัยรุ่นหญิงที่ถูกทารุณกรรมส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง เนื่องจากได้เข้ารับการดูแลในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้มาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งเพียงพอให้วัยรุ่นปรับตัวเข้ากับเจ้าหน้าที่ เพื่อน ๆ และสภาพความเป็นอยู่ วัยรุ่นจึงสามารถพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของตนเองได้ กอปรกับการมีภูมิลำเนาอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้มีโอกาสรับรู้และบางครั้งก็ยังประสบเหตุการณ์ความรุนแรงมาอย่างต่อเนื่อง จึงมีทักษะชีวิตและมีวิธีการจัดการกับเหตุการณ์ และเอาตัวรอดจากการถูกทำร้ายจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอยู่เสมอ ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่งได้มีการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะในการจัดการกับเหตุการณ์มากขึ้น (รอฮานี เจะฮาแซ, วันดี สุทธรังษี, สรวงสุดา เจริญวงศ์, และ มุสลินท์ โต๊ะกานี, 2551; สรวงสุดา เจริญวงศ์, 2551) จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ จึงทำให้วัยรุ่นมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของรอฮานี เจะอาแซ วันดี สุทธรังษี และวีณา คันฉ้อง (2551) ซึ่งพบว่า ประชาชนอายุ 18 – 82 ปี ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับสูง

นอกจากนี้การที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ให้ความสำคัญและให้ความสนใจกับเหตุการณ์ความไม่สงบมากขึ้น มีความพยายามเข้าใจและเข้าถึงปัญหาอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้วัยรุ่นมีความมั่นใจที่จะใช้ชีวิตในสถานการณ์ความรุนแรงมากขึ้น จึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก อยู่ในระดับค่อนไปทางสูง

2. การเปรียบเทียบความแตกต่าง ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้าน

2.1 อายุ ค่าเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่น มีทิศทางเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวัยรุ่นที่มีอายุ $\geq$ 15 ปี มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าวัยรุ่นที่มีอายุ <15 ปี อธิบายได้ว่า อายุที่เพิ่มขึ้นทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการและประสบการณ์ชีวิตที่มากขึ้น ซึ่งสามารถนำมาเป็นแหล่งประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยจะมีอารมณ์ไม่ค่อยมั่นคง ขาดประสบการณ์ ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และมักใช้เหตุผลเข้าข้างตนเองมากกว่าเหตุผลตามความเป็นจริง จึงเกิดข้อผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่า ทำให้เผชิญปัญหาได้ไม่ดี จนอาจเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี จึงมีการพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของสมพร สุทัศนีย์ (2545) เกี่ยวกับการพัฒนาแบบทดสอบความสอดคล้องในการมองโลกของวัยรุ่นในจังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่า วัยรุ่นอายุ 16 – 18 ปี มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าวัยรุ่นที่มีอายุ 13 – 15 ปี

2.2 ระดับการศึกษา วัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจต่ำกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้แอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1982 อ้างถึงใน จินดาวรรณ อุดมพัฒนาการ, 2539) เชื่อว่า การศึกษาจะช่วยให้บุคคลพัฒนาความรู้ สติปัญญาและการคิดอ่านได้อย่างมีเหตุผล จึงช่วยลดความสับสนในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ทำให้มีความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ สูงกว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาต่ำกว่า ในขณะที่วัยรุ่นที่มีการศึกษาต่างกันกลับมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นผลมาจาก ความเข้มแข็งในการมองโลก ไม่ได้พัฒนามาจากการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะทางครอบครัว บุคลิกภาพพื้นฐานของบุคคล และประสบการณ์การใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถพัฒนาได้นอกสถาบันการศึกษา นอกจากนี้วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกคนมีโอกาสได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงได้เหมือนกัน ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการศึกษาต่างกัน จึงมีการให้ความหมาย และการจัดการกับเหตุการณ์ได้ไม่แตกต่างกัน

2.3 สถานภาพสมรส พบว่า วัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมายสูงกว่าวัยรุ่นที่เป็นโสด เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน ฉะนั้นการมีอีกคนซึ่งเป็นคนพิเศษเข้ามาอยู่ใกล้ชิด จึงสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานนี้ได้

และยังสามารถตอบสนองความต้องการด้านอื่น ๆ เช่น ได้รับความรัก เป็นคู่คิด ทำให้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และช่วยให้ใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้เมื่อบุคคลรู้สึกว่าตนเองได้รับความรัก การให้คุณค่า และได้รับเลือกจากคนคนหนึ่งให้เป็นคู่ชีวิต ทำให้มีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเพิ่มขึ้น (นงพงา ลิ้มสุวรรณ, 2547) ตรงกันข้ามกับการต้องสูญเสียคู่สมรสภายหลังจากประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ทำให้ขาดคนคอยดูแลช่วยเหลือ ต้องรอความช่วยเหลือจากภายนอก จนอาจทำให้เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้งจากสังคม และมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลงได้ (เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 2549) ดังนั้นวัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่ จึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมายสูงกว่าวัยรุ่นที่เป็นโสด หย่าร้าง หรือเป็นม่าย แต่เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ยังอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ และยังคงสร้างครอบครัวอยู่ในบริเวณเดียวกันกับญาติพี่น้อง เมื่อเกิดปัญหาทั้งวัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่และเป็นโสดจึงมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือและดูแลจากพ่อแม่และญาติพี่น้องไม่ต่างกัน จึงมีผลให้วัยรุ่นมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ และด้านความสามารถในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน

2.4 รายได้ของครอบครัว วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัว > 10,000 บาท/เดือน มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้านทั้งหมด สูงกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัว $\leq$ 10,000 บาท/เดือน อาจเป็นเพราะว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยให้บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ และหากครอบครัวมีปัญหาทางด้านการเงิน จนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาให้ลูก วัยรุ่นอาจเกิดปมด้อย (สายสุรี จุติกุล, 2550) และรับรู้ว่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือพัฒนาตนเองไม่เพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของอิบินาและยามาซากิ (Ebina & Yamazaki, 2008) ซึ่งพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีปัญหาทางการเงิน จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำเท่านั้น ในขณะที่วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอ จะได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มที่ จึงทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้สามารถพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้อย่างต่อเนื่อง

2.5 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม อาจเนื่องมาจากการจัดการปัญหาด้วยตนเอง ช่วยให้วัยรุ่นมีความคิดความเข้าใจ และมองเห็นแนวทางการจัดการปัญหาที่ชัดเจนขึ้น อีกทั้งการได้แก้ปัญหาด้วยตนเองทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่เข้มแข็งและมีความสามารถ ร่วมกับในภาวะสงครามวัยรุ่นส่วนหนึ่งรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถไว้ใจใครได้ เพราะคนอื่น ๆ ก็ไม่มีความพร้อมที่จะดูแลตัวเองเช่นกัน (Ebina & Yamazaki, 2008) อีกทั้งการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นผู้เยาว์ไม่สามารถทำนิติกรรมทางกฎหมายได้ ดังนั้นการช่วยเหลือต่าง ๆ จึงมักได้รับผ่านทางผู้ปกครองมากกว่าที่วัยรุ่นจะได้รับเองโดยตรง จึงทำให้วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม

2.6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบ พบว่า วัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และด้านความสามารถในการบริหารจัดการ สูงกว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ความไม่สงบด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง เนื่องจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ ผู้ถูกลอบทำร้าย และผู้สูญเสีย จะมีความเครียดในระดับสูง ทำให้เกิดความตึงเครียด กดดัน และสิ้นหวัง จนมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ลดลง (สรวงสุดา เจริญวงศ์, 2551) เกิดความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหา ไม่มีความผาสุกในการใช้ชีวิต และมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ ดังการศึกษาของโคเวล และคณะ (Kowal et al., 2007) พบว่า วัยรุ่นที่ถูกทำร้ายทางร่างกายและอารมณ์จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ รวมทั้งการศึกษาของฟอร์มเบอร์เกอร์ และคณะ (Frommberger et al., 1999) พบว่า ผู้ที่มีอาการของโรคเครียดภายหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญภายหลังประสบอุบัติเหตุจราจร จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำกว่าผู้ที่ไม่มีอาการของโรค และจากการศึกษาของฮาน (Han, 2005) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบาดเจ็บของพ่อแม่ ความผูกพันกับพ่อแม่ และความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นผู้ลี้ภัยสงครามชาวเอเชีย พบว่า วัยรุ่นที่รับรู้ว่าพ่อแม่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงจะมีความผูกพันกับพ่อแม่น้อย เนื่องจากอาการบาดเจ็บทำให้พ่อแม่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกได้ วัยรุ่นจึงรู้สึกขาดที่พึ่ง ไม่มีความมั่นคงในชีวิต และรับรู้ว่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาน้อย จึงมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำในที่สุด

2.7 จังหวัดที่อยู่อาศัย พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี มีความเข้มแข็งในการมองโลกด้านความสามารถในการทำความเข้าใจสูงกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาถึงจำนวนครั้งของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ในปี 2552 พบว่า อำเภอเมืองยะลาเป็นอำเภอที่เกิดเหตุการณ์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอเมืองของจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส (สถาบันอิสรา, 2553) ซึ่งการเผชิญกับความรุนแรงของเหตุการณ์และจำนวนครั้งของการเกิดที่มากกว่า ทำให้วัยรุ่นมีความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่า ส่งผลให้วัยรุ่นจดจ่ออยู่กับสิ่งที่กำลังเผชิญ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงมีข้อมูลที่จะใช้ในการพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ น้อย ดังนั้นวัยรุ่นที่มีความเครียดสูงจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำลง (ปริญญา สิริอัตตะกุล, 2550; Wolff & Ratner, 1999) และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะพื้นที่ของทั้ง 3 จังหวัด พบว่า จังหวัดยะลามีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีลักษณะของพหุวัฒนธรรมทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในขณะที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางด้านการค้า การคมนาคม และความเจริญของภาคใต้ วัยรุ่นในจังหวัดปัตตานีจึงสามารถเข้าถึงแหล่งสนับสนุน และสถานที่พักผ่อนเพื่อหลีกหนีจากสถานการณ์ความไม่สงบได้ง่ายกว่า วัยรุ่นในจังหวัดปัตตานีจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจสูงกว่าวัยรุ่นในจังหวัดยะลา

สรุปและข้อเสนอแนะ

วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับค่อนไปทางสูง และพบว่า วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี ครอบครัวมีรายได้น้อย มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และตนเอง/ญาติพี่น้องประสบเหตุการณ์ความไม่สงบโดยตรง เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งในการมองโลกให้กับวัยรุ่นเหล่านี้ แต่การศึกษานี้อาจมีข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้ เนื่องจากได้ศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองเท่านั้น อีกทั้งข้อคำถามเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีลักษณะข้อความที่ให้วัยรุ่นตอบเพียงใช่หรือไม่ใช่ โดยไม่ได้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม คำตอบที่ได้จึงอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในอำเภออื่นๆ ให้ครอบคลุมทั้ง 3 จังหวัด และศึกษาถึงตัวแปรด้านจิตใจและลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่น นอกจากนี้ควรมีการเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม และไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมซ้ำ

รายการอ้างอิง

กองบรรณาธิการ. (2552). 5 ปี ไฟใต้กับการสาธารณสุขในพื้นที่สีแดง. **วารสารโรงพยาบาลชุมชน, 10**(4). 9 – 21.

กนกนุช ชื่นเลิศสกุล และชูชื่น ชีวะพูนผล. (2543). รูปแบบจำลองทางสุขภาพซาลูโตเจนิก: การวิเคราะห์และการประเมิน Salutogenic Model of Health: Analysis & Evaluation. **วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 8**(2), 41-51.

กรุณา แดงสุวรรณ. (2553). การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในจังหวัดชายแดนภาคใต้. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2**(1), 14 – 22.

จินดาวรรณ อุดมพัฒนาการ. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลก กับการปรับตัวในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชมนาด สุ่มเงิน. (2543). **ปัจจัยที่เป็นตัวทำนายความเข้มแข็งในการมองโลกของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญใจ ศรีสถิตนรากูร. (2550). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.

เบญจพร ปัญญายง และสุลินดา จันทรเสนา. (2552). ปัญหาสุขภาพจิตนักเรียนในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้. **วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 17**(1), 1-10.

ปิติมา ฉายโอภาส. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเข้มแข็งในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม กับความสุขสมบูรณ์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาล. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริญญา สิริอัตตะกุล. (2550). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเข้มแข็งในการมองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 15**(1), 30 – 43.

นงพงา ลิ้มสุวรรณ. (2547). **ติวเข้ม เต็มรัก ชีวิตคู่.** กรุงเทพฯ: สกายพริ้นติ้ง.

นิตย์ ทองเพชรศรี, สุรพันธ์ ปราบกรี และสุริ ชาตะพันธ์. (2548). **ภาวะเครียดและความต้องการส่งเสริมสุขภาพจิตของประชาชนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบ.** สงขลา: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 สงขลา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

เพ็ญพักตร์ อุทิศ. (2549). **การเผชิญภัยพิบัติ คู่มือปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลด้านจิตใจแก่ผู้ประสบภัย.** กรุงเทพ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รอฮานี เจะอาแซ, วันดี สุทธรังษี และวีณา คันฉ้อง. (2551). **ความสุขและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบเหตุความไม่สงบ.** นราธิวาส : มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

รอฮานี เจะอาแซ, วันดี สุทธรังษี, สรวงสุดา เจริญวงศ์ และมุสลินท์ โต๊ะกานี. (2551). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการความเครียดของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบเหตุความไม่สงบ.** นราธิวาส: มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

ศิริพันธ์ สุระรัมย์. (2546). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเข้มแข็งในการมองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิลีญา แก้วเหล็ก. (2547). **ความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นหญิงที่ถูกทารุณกรรม.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมพร สุทัศนีย์. (2545). **การพัฒนาแบบทดสอบความสอดคล้องในการมองโลกสำหรับวัยรุ่น ในจังหวัดชลบุรี.** ชลบุรี: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สรวงสุดา เจริญวงศ์. (2551). **คุณภาพชีวิตของครูในภาวะเหตุการณ์ความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.** นราธิวาส: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

สุวรรณา ก่อสุวรรณวงศ์. (2550). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันอิสรา. (2553). **ย่างปีที่ 7 ไฟใต้ (1) เทียบสถิติเหตุรุนแรงลดลงจริงหรือ.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2553. จาก http://www.Thailandnewsdarussalam.com/nodel372.

สายสุรี จุติกุล. (2550). **พัฒนาการครอบครัว.** กรุงเทพ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

องค์การยูนิเซฟ แห่งประเทศไทย. (2551). **วันเวลาแห่งความกลัว.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2552, จาก http://www.unicef.org/thailand/that/Everyday_fear_Thai.pdf

Antonovsky, A. (1991). **Health stress and coping.** San Francisco: Jossey – Bass.

_____. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. **Health Promotion International, 11**(1), p.11-18.

Ebina, R., & Yamazaki, Y. (2008). Sense of coherence and coping in adolescents directly affected by the 1991 – 1995 war in Croatia. **Promotion & Education, 15**(4), p.5 – 10.

Frommberger, U., Stieglitz, R. D., Straub, S., Nyberg, E., Schlickewei, W., Kuner, E., & Berger, M. (1999). The concept of sense of coherence and the development of post traumatic stress disorder in traffic victims. **Journal of psychosomatic research, 46**(4), p.343-348.

Han, M. (2005). Relationship among perceived parental trauma parental attachment and sense of coherence in Southeast Asian American college students. **Journal of Family Social Work, 9**(2), p.25-42.

Horsburgh, M. E. (2000). **Salutogenesis origins of health and sense of coherence.** In V. H. Rice (Ed.), Handbook of stress, coping and health (pp. 175-194). United States of America: Sage Publication.

Kowal, A., Szymona, K., Opolska, A., Domansky, M., & Pisezeh, R. (2007). **Anuales Universitatis Marine Curie – Sklodowska Lublin – Polonia Section, 30**(1), p.146-151.

Sandell, R., Blomberg, J., & Lazar, A. (1998). The factor structure of Antonovsky' s sense of coherence scale in Swedish clinical and non clinical samples. **Personality and Individual Differences, 24**(2), p.701-711.

Snekkevik, H., Anke, A. G., Stanghelle, J. K., & Fugl-Meyer, A. R. (2003). Is sense of coherence stable after multiple trauma. **Clinical Rehabilitation, 17**, p.443-453.

Wolff, A. C., & Ratner, P. A. (1999). Stress social support and sense of coherence. Western **J Journal of Nursing Research, 21**(2), p.182-197.